

קהלת א) דר הולך ודור בא. ואוקמוה רבנן, אין דר פחות מששים רבוא. ועוד אוקמוה, הדור שהולך הוא שפא, לקיים מה שהיה הוא עשרה דברים דפתורא באתגלייא. אמר רעיא מהימנא, בוצינא קדישא זפאה חולקף, דקודשא בריך הוא גלי לך, מה דלא גלי לכל נביא וחזוה, ולא למאן ולמאן.

תנינא, למבצע על שני כפרות בשבת, דאינון רמיזין בתרי לוחי אורייתא, דאתיהיבו בשבת זוגות. דכיומא תליתאה נחתו, דביה תרי זמני טוב, ובשבת אתיהיבת, תרין נוקבין לתרין טבין. ואף על גב דאוקמוה דשדים ממנין על זוגות, כמה דאוקמוה שני ביצים, שני אגוזים. הלכה למשה מסיני שלוחי מצוה אינן נזוקין.

ואי תימא, והא תנינן, אין מתחילין בשני, ואין מסיימין בד', דהיינו כב' ד' עם ערב רב, דלא הוו שלוחי מצוה, דלא אתגייירו לשם שמים, ולבתר דאתעברו מעלמא, מני קדשא בריך הוא לנטלא (שמות לד) שני לוחות אבנים פראשונים, ואמר, (שם) וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות וגו'.

ותרין כפרות בשבת, רמיזין לתרין יודין יאהדונהי. דאדני איהי יחידה מבעלה בשית יומין דחול, ובשבת נחית לגבה. ובגין דא בשבת, כל נשמתין ורוחין ונפשין נפקין ונחתין זוגות, ואין שטן ואין מזיק שליט ביומא דשבתא. ואפילו גיהנם לא שליט, ולא אוקיד בשבת. ובגין דא, (שמות לה) לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. ודא אש נוכראה, אלא אש דקרבנא, אש

קהלת, (קהלת א) דור הלך ודור בא. ופרשוה רבותינו, אין דור פחות מששים רבוא. ועוד פרשוה, הדור שהולך הוא שפא, לקיים מה שהיה הוא עשרה דברים דפתורא באתגלייא. אמר רעיא מהימנא, בוצינא קדישא זפאה חולקף, דקודשא בריך הוא גלי לך, מה שלא גלה לכל נביא וחזוה, ולא למי ולמי.

שני - לבצע על שתי כפרות בשבת, שהן רמוזות בשני לוחות התורה, שנתנו בשבת זוגות. שפיוס השלישי ידרו, שבו פעמים טוב, ובשבת נתנה, שתי נקבות לשנים טובים. ואף על גב שבארוה שהשדים ממנים על זוגות, כמו שבארוה שתי ביצים, שני אגוזים - הלכה למשה מסיני: שלוחי מצוה אינן נזוקין.

ואם תאמר, והרי שנינו, אין מתחילין בשני ואין מסיימין ברביעי, דהיינו כב' ד' עם ערב רב, שלא היו שלוחי מצוה, שלא התגייירו לשם שמים, ולאחר שעברו מן העולם, צוה הקדוש ברוך הוא לטל (שמות לד) שני לוחות אבנים פראשונים, ואמר, וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות וגו'.

ושתי כפרות בשבת רומזות לשני יודיים יאהדונהי. שאדני היא יחידה מבעלה בששת ימות החל, ובשבת יורד אליה. ומשום זה בשבת כל הנשמות והרוחות והנפשות יוצאות ויורדות זוגות, ואין שטן ואין מזיק שולט ביום השבת. ואפילו גיהנם לא שולט, ולא בוער בשבת. ומשום זה, (שמות לה) לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. וזו אש

דְּקְדוּשָׁה. וְלִית לְאַרְכָּאָה בְּבַצִּיעָא דְלַהוּן,
דְּהָא אֲתָמַר לְעִיל.

תְּלִיתָאָה לְמִיכַל שְׁלִשָּׁה סְעוּדָתִין בְּשַׁבַּת,
כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין,
דְּאָמַר חַד מִינֵיהוּ, יְהָא חֲלָקִי עִם גּוֹמְרִי
שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבַּת, דְּאִינוּן שְׁלִימוֹ דְּשִׁבְעַ
בְּרַכָּאן דְּצְלוֹתָא, לְאַשְׁלֵמָא בְּהוּן לְעֶשֶׂר. וְרִזָּא
דְּעִנְגָא, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מַעְדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת
הַגֶּן. וּמֵאֵן דְּלֹא מְקַיִים לוּן, וְאִית לִיה רִשׁוֹ
לְקַיִמָן, אֲתַהֲפֹךְ לִיה לְנִגְעָ צְרַעַת. וּבְגִין דְּלֹא
יִיתִי לְהָאִי, אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָוּוּ עָלִי
וְאָנִי פּוֹרְעַ, (ישעיה נח) אַז תִּתְעַנֵּג עַל יִי.

רְבִיעָאָה, לְאַנְהָרָא פְתוּרָא בְּמִנְרֵתָא. כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ קְדָמָאִין, שְׁלַחֵן בְּצַפּוֹן,
מְנוּרָה בְּדְרוּם, דְּפְתוּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
הַכִּי צְרִיכָא לְמַהוּי.

חֲמִישָׁאָה, כּוּס דְּוִיכְלוֹ. כּוּ"ס, בְּחֻשְׁבוּן
אַלְהִים. וִיכְלוֹ ע"ב, דְּכָלִּיל לוּן
כְּלָה קְדִישָׁא, דְּהָאִי כּוּס מְלֵא יֵינָא דְּאוּרִייתָא,
צְרִיף לְאַסְהָדָא עַל עוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית.

שְׁתִּיתָאָה, לְמַהוּי עַל פְּתוּרָא דְּבְרִי תוּרָה,
דְּהַכִּי אוּקְמוּהָ מְאָרִי מַתְנִיתִין, ג'
שְׁאֲכְלוֹ עַל שְׁלַחֵן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עָלֵיו דְּבְרִי
תוּרָה וְכוּ'. וְרִזָּא דְּמַלְהָ, בְּגִין דְּהָא אוּקְמוּהָ
שְׁלַחֵן בְּצַפּוֹן, וְאוּרִייתָא אֲתִיְהִיבַת מִימִינָא.
לְחַבְרָא יְמִינָא דְּאִיהוּ רַחֲמִי, בְּשִׁמְאֵלָא דְּאִיהוּ
דִּינָא. דְּאוּרִייתָא אִיהִי יִי מִימִינָא, פְּתוּרָא
אֲדָנִי מְשִׁמְאֵלָא, וְצְרִיף לְחַבְרָא לוּן. דְּבְגִין
דְּפְתוּרָא מְשִׁמְאֵלָא, אוּקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין,
קָשִׁין מְזוֹנּוֹתֵיו (דף רע"ג ע"ב) שֶׁל אָדָם פְּקַרְיַעַת יָם
סוּף. וּבְגִין כֵּן, צְרִיף תְּלַמִּיד חֲכָם לְזַמְנָא
עַמִּיָּה, לְמֵאֵן דִּישְׁתַּדַּל בְּפִתְגָמֵי אוּרִייתָא.

נְכַרְיָה, אֲלֵא אֵשׁ הַקָּרְבָּן, אֵשׁ שֶׁל
קְדָשָׁה. וְאִין לְהֶאָרִיף בְּבַצִּיעָה
שְׁלַחֵן, שְׁהִרִי נִתְבָּאָר לְמַעְלָה.
שְׁרִישֵׁי - לְאָכַל שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת
בְּשַׁבַּת, כְּפִי שְׁבַּאֲרוּהָ רַבּוֹתֵינוּ
שֶׁל הַמְּשֻׁנָּה, שְׁאָמַר אֶחָד מֵהֶם:
יְהָא חֲלָקִי עִם גּוֹמְרִי שְׁלֹשׁ
סְעוּדוֹת בְּשַׁבַּת. שְׁהָן שְׁלָמוֹת שֶׁל
שִׁבְעַ בְּרַכּוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה,
לְהַשְׁלִים בְּהוּן לְעֶשֶׂר. וְהַסּוּד שֶׁל
עִנְגָא - (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מַעְדָן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. וּמִי שֶׁלֹּא
מְקַיִים אוֹתוֹן וְיֵשׁ לוֹ רִשׁוֹת לְקַיִמָן,
הוֹפֵךְ לוֹ לְנִגְעָ צְרַעַת. וּכְדִי שֶׁלֹּא
יָבֵא לְזָהָ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא: לוֹוּ עָלִי וְאָנִי פּוֹרְעַ, (ישעיה
נח) אַז תִּתְעַנֵּג עַל ה'.

רְבִיעֵי - לְהֶאָרִי שְׁלַחֵן בְּמִנְרֵתָה,
כְּמוֹ שְׁבַּאֲרוּהָ הַקְּדָמוֹנִים, שְׁלַחֵן
בְּצַפּוֹן, מְנוּרָה בְּדְרוּם. שְׁשְׁלַחֵנוּ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֶּף צְרִיף
לְהִיּוֹת.

חֲמִישֵׁי - כּוּס שֶׁל וִיכְלוֹ. כּוּ"ס
בְּחֻשְׁבוּן אֲלֵהִים. וִיכְלוֹ - ע"ב,
שְׁכּוֹלֵלֵת אוֹתָם הַכְּלָה הַקְּדוּשָׁה.
שְׁהַכּוּס הַזֶּה הַמְּלֵאָה יֵינָא שֶׁל
תוּרָה, צְרִיכָה לְהַעֲרִיד עַל מַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית.

שְׁשֵׁי - לְהִיּוֹת עַל הַשְׁלַחֵן דְּבְרִי
תוּרָה, שְׁכֵּף פְּרִשׁוּהָ בְּעָלִי
הַמְּשֻׁנָּה, (אבות פ"ג) שְׁלִשָּׁה שְׁאֲכְלוּ
עַל שְׁלַחֵן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עָלֵיו
דְּבְרִי תוּרָה וְכוּ'. וְסוּד הַדְּבָר -
מִשׁוּם שְׁהִרִי פְּרִשׁוּהָ שְׁלַחֵן
בְּצַפּוֹן, וְהַתוּרָה נִתְּנָה מִימִין.
לְחַבְרָא יְמִין, שֶׁהוּא רַחֲמִים, עִם
שְׁמֵאל, שֶׁהוּא דִּין. שֶׁהַתוּרָה הִיא
יִי מִימִין, שְׁלַחֵן אֲדָנִי מְשִׁמְאֵל,
וְצְרִיף לְחַבְרָא אוֹתָם. מִשׁוּם
שֶׁהַשְׁלַחֵן מְשִׁמְאֵל, פְּרִשׁוּהָ בְּעָלִי
הַמְּשֻׁנָּה, קָשִׁים מְזוֹנּוֹתֵיו שֶׁל
אָדָם פְּקַרְיַעַת יָם סוּף. וּמִשׁוּם כֵּן
צְרִיף תְּלַמִּיד חֲכָם לְזַמְנָא עַמוּ,
לְמִי שִׁישְׁתַּדַּל בְּדְבְרֵי תוּרָה.

שְׁבִיעָא, לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין עֲנִיִּים. וּבְגִין דָּא, כָּל הַמְּאַרְיָה עַל שְׁלַחְנֵנוּ מְאַרְיִכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוּתָיו. וּבְגִין כְּף (משלי י') וְצָדָקָה תַצִּיל מִמּוֹת. דְּעֲנֵי חָשׁוּב כְּמַת, וְאִיהוּ מַחֲיָה לִיה, אוּף הָכִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מַחֲיָה לִיה.

שְׁבִיעֵי - לְהַאַרְיָה עַל הַשְּׁלַחָן מְשׁוּם הָעֲנִיִּים. וּמְשׁוּם זֶה, כָּל הַמְּאַרְיָה עַל שְׁלַחְנֵנוּ מְאַרְיִכִים לוֹ יָמָיו וּשְׁנוּתָיו, וּמְשׁוּם כְּף (משלי י') וְצָדָקָה תַצִּיל מִמּוֹת. שְׁעֲנֵי חָשׁוּב כְּמַת, וְהוּא מַחֲיָה אוֹתוֹ, גַּם כְּף הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַחֲיָה אוֹתוֹ. וְעוֹד בְּדַרְךָ סוּד, שְׁכָל הָעֲנִיִּים

וְעוֹד בְּאוּרַח רְזָא, דְּכֻלְהוּ עֲנִיִּים מְסֻטְרָא דְאַת ד', דְּאַתְמַר בְּה (תהלים קטז) דְּלוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד' דְּלוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד' דְּאַתְד, דְּצָרִיךְ לְאַרְכָּאָה בְּה, הַדָּא הוּא דְכֻתִּיב לְהַאַרְיָה יָמִים עַל מְמַלְכָתוֹ, וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, דְּאִיהֵי ד', כְּלִילָא מְד' רַגְלִין דְּפְתוּרָא. בְּגִין יְקָרָא דְאַת דְּלִי"ת, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין עֲנִיִּים.

מְצַד הָאוֹת ד', שְׁנֹאֲמַר בְּה (תהלים קטז) דְּלוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד' שְׁל אֶחָד שְׁצָרִיךְ לְהַאַרְיָה בְּה, זֶהוּ שְׁכַתוּב (דברים יז) לְהַאַרְיָה יָמִים עַל מְמַלְכָתוֹ, וְלִכְן צָרִיךְ לְהַאַרְיָה עַל הַשְּׁלַחָן, שְׁהִיא ד', כְּלוּלָה מְאַרְבַּע רַגְלִים שְׁל הַשְּׁלַחָן. בְּשִׁבְלֵי כְבוֹד הָאוֹת ד' צָרִיךְ לְהַאַרְיָה עַל הַשְּׁלַחָן בְּשִׁבְלֵי הָעֲנִיִּים.

וּבְגִינֵיהּ אוּקְמוּהּ רַבְנֵן, דְּבִקְשׁ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְדָה יָפָה לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲשַׁפַּח כְּמַדָּה דְּדִלוּת. וְאַקְשׁוּ עֲלֵהּ, בְּגִין דְּאוּקְמוּהּ קְדָמָאי, כְּחוּשְׁבֵן מִינֵי מִיתוּת דְּאִינוּן כְּחוּשְׁבֵן תּוֹצְאוֹת, וְחֶסְרוֹן כִּיס קֶשֶׁה מְכוּלָן, וְאִיךְ אֲמַרִין אִינוּן, דְּלֹא אֲשַׁפַּח לְיִשְׂרָאֵל מְדָה יָפָה כְּעֲנִיּוּתָא.

וּבְשִׁבְלֵי בְּאֵרוֹ רַבּוֹתֵינוּ, שְׁבַקְשׁ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדָה יָפָה לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא מְצָא כְּמוֹ מְדַת הַדְּלוּת. וְהִקְשׁוּ עַל זֶה, מְשׁוּם שְׁבַאֲרוּהּ הַרְאֵשׁוֹנִים, כְּחֻשְׁבוֹן מִינֵי מִיתוּת שְׁהֵם כְּחֻשְׁבוֹן תּוֹצְאוֹת, וְחֶסְרוֹן כִּיס קֶשֶׁה מְכֻלָּם, וְאִיךְ הֵם אוֹמְרִים שְׁלֹא נִמְצְאָה לְיִשְׂרָאֵל מְדָה יָפָה כְּמוֹ עֲנִיּוּת?

אַרְא, בְּגִין דְּכָל עֲמָא וְלִישְׁנָא, (ישעיה ח) וְהִיָּה כִי יִרְעַב וְהִתְקַצַּף וְקָלַל בְּמַלְכוֹ וּבְאֱלֹהֵיו וּפְנָה לְמַעְלָה. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אִינוּן קִיּוּמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהֵאי מְדָה, וְלֹא אֲכַחֲשִׁין בֵּיה. וּבְגִין דָּא, בְּמַדָּה דָּא יִתְפָּרְקוּן. הַדָּא הוּא דְכֻתִּיב, (שמואל ב כב) וְאַת עִם עֲנֵי תוֹשִׁיעַ. וְעֲנֵי לִישְׁנָא דְעֲנוּי, דְּאַפִּילוּ אִית לִיה לְבַר נָשׁ עוֹתְרָא, וְאִיהוּ בְּמַרְעִין וּבְמַכְתְּשִׁין, עֲנֵי אֲתַקְרִי, אוּ דְדַחְקִין לִיה בְּגִינֵיהּ, וְצָעֲרִין לִיה כָּל יוּמָא. כָּל שְׁכָן מָאן דְּאִיהוּ רֵשׁ מַנְיָה, וְאִיהוּ הוּלְךְ מְאַתָר לְאַתָר.

אַרְא מְשׁוּם שְׁכָל עִם וְלִשׁוֹן, (ישעיה ח) וְהִיָּה כִי יִרְעַב וְהִתְקַצַּף וְקָלַל בְּמַלְכוֹ וּבְאֱלֹהֵיו וּפְנָה לְמַעְלָה. אֲבָל יִשְׂרָאֵל הֵם קִיּוּם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַדָּה הַזֹּה, וְלֹא מְכַחֲשִׁים בּוֹ. וְלִכְן בְּמַדָּה הַזֹּה הֵם יִגְאָלוּ. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שמואל-ב כב) וְאַת עִם עֲנֵי תוֹשִׁיעַ. וְעֲנֵי לִשׁוֹן וְעֲנוּי. שְׁאַפְלוּ יֵשׁ לְאַדָּם עֲשֵׂר וְהוּא בְּחֻלָּאִים וּבְמַכּוֹת, נִקְרָא עֲנֵי, אוּ שְׁמַצְעָרִים אוֹתוֹ בְּגִלּוֹ, וּמְצָעָרִים אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם. כָּל שְׁכָן מִי שְׁהוּא רֵשׁ מַמְנֵו, וְהוּא הוּלְךְ מְמַקּוּם לְמַקּוּם. וְעוֹד יֵשׁ עֲנֵי שְׁהִסְתַּלְקָה מַמְנֵו

וְעוֹד אִית עֲנֵי, דְּאִסְתַּלַּק מַנְיָה דְּעֵתִיָּה, כְּגוֹן

אִיּוֹב. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (איוב לד) אִיּוֹב לֹא בִדְעַת יִדְבַר. אוֹף הָכִי אִיְהִי ד', דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָּא, כַּד אֶסְתַּלַּק מִנָּה א"ח דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, דְּאִקְרִי דַעַת. וְהֵאֵי לִית לָהּ חוּבִין בְּמִלָּה דִּימָא. וְעוֹד, א"ח אִיהוּ תוֹרָה, כְּלִיל תְּרִי"ג פְּקוּדִין הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות ג) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם וָגוֹ'. שְׁמִי עִם י"ה שֶׁס"ה. זְכָרִי עִם ו"ה רמ"ח. וּבִגִּין דָּא אוֹקְמוּהָ, אִין עֲנִי אֵלָא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמְצוֹת דְשָׂאָר עֲנִי לָאו אִיהוּ אֵלָא עֲנוּי. וְאֵת ד' מִן אֲדָנִי, אוֹף הָכִי אִיְהִי עֲנִי בְּלֹא יְהוֹ"ה.

תְּמִינְתָּא, מִיָּם אַחְרוּנִים דְתִקְיָנוּ לִוְן, בְּגִין מְלַח סְדוּמִית, הַמְסַמָּא אֶת הָעֵינִים. אֲמַאי אֶקְרוּן חוּבָה. אֵלָא בְּאַרְח רְזָא, סָם הַמְּוֹת שְׂרִיָּא עַל יְדוּי מְזוּהָמִין, דְעֵבְדִי בְהוּ בְרָכָה. וְעַל כּוּס דְמְבָרְכִי עֲלִיהּ בְּלֹא טְהָרָה, אֶקְרִי טְמָא. וּמָה כּוּס דְשׁוֹתִין בּוּ, טְמָא לְבָרְכָה עַד דְהוּוּ מְטְהָרִי לִיהּ בְּהִדְחָה מְלָגוּ וּמְלָבְר. כָּל שְׂפָן יְדוּי. וּבִגִּין דָּא, מִיָּם אַחְרוּנִים חוּבָה. וְרְזָא דְמִלָּה, (ויקרא כ) וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם: אֵלּוּ מִיָּם רֵאשׁוּנִים. וְהִיִּיתָם קְדוּשִׁים: אֵלּוּ מִיָּם אַחְרוּנִים. כִּי קְדוּשׁ: זֶה שְׁמֵן עֶרֶב. לְקַבֵּל, קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ יִי' צְבָאוֹת. וּבִגִּין דָּא וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם וָגו', לְאִשְׁתַּמוּדְעָא דְאִתּוּן בְּגִין לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לִי' אֱלֹהֵיכֶם.

תְּשִׁיעָאָהּ, כּוּס דְבְרָכָה. וְאוֹקְמוּהָ מְאָרִי דְמִתְנִיתִין, עֲשֶׂרָה דְבָרִים נְאֻמְרוּ בְכוּס דְבְרָכָה וְאֵלִין אֵינּוּן. עֲטוּ"ר. עֲטוּ"ף. הִדְחָ"ה. שְׂטִיפָ"ה. ח"י. מְל"א. וּמְקַבְּלוּ בְשִׁתֵּי יְדוּי. וְנוֹתְנוּ בִימִין. וּמְסַלְקוּ מִן הַקְּרַקַּע טַפַּח. וְנוֹתְן עֵינָיו בּוּ. וּמְשַׁגְרוּ בְּמִתְנָה לְאִנְשֵׁי בֵיתוֹ. וְעַכְשָׁיו, אִין לָנוּ אֵלָא אַרְבַּעָה שְׁהָן

דַעַתוֹ, כְּמוֹ אִיּוֹב, שְׂנַאֲמַר בּוּ (איוב לד) אִיּוֹב לֹא בִדְעַת יִדְבַר. גַּם כָּף הִיא ד', שְׂהִיא הַשְׂכִּינָה, כְּשֶׁמְסַתְּלַק מִמֶּנָּה א"ח, שְׂהוּא הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי שְׂנַקְרָא דַעַת. וְזֶה אִין לוֹ חֲטָאִים בְּדְבַר שְׂלִיאֲמַר. וְעוֹד, א"ח הוּא תוֹרָה, כּוֹלֵל תְּרִי"ג מְצוּוֹת, זְהוּ שְׂפָתוֹב (שמות א) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וָגו'. שְׁמִי עִם י"ה - שֶׁס"ה. זְכָרִי עִם ו"ה - רמ"ח. וּמְשׁוּם זֶה פְּרֻשׁוּהָ, אִין עֲנִי אֵלָא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמְצוּוֹת, שְׂשָׂאָר עֲנִי אֵינּוּ אֵלָא עֲנוּי. וְהָאוֹת ד' מִן אֲדָנִי, גַּם כָּף הוּא עֲנִי בְּלִי יְהוֹ"ה.

שְׂמִינִי - מִיָּם אַחְרוּנִים שְׂתַקְנוּ לָהֶם מְשׁוּם מְלַח סְדוּמִית הַמְסַמָּא אֶת הָעֵינִים. לְמָה נִקְרָאוּ חוּבָה? אֵלָא בְּדִרְךָ סוּד, סָם הַמְּוֹת שׁוֹרָה עַל יְדִים מְזוּהָמוֹת, שְׂעוֹשִׂים בְּהֶם בְּרָכָה. וְעַל כּוּס שְׂמְבָרְכִים עֲלֵיהּ בְּלִי טְהָרָה נִקְרָאת טְמָאָה. וּמָה כּוּס שְׂשׁוֹתִים בַּהּ טְמָאָה לְבָרְכָה, עַד שְׂהִיוּ מְטְהָרִים אוֹתָהּ בְּהִדְחָה מְבַפְּנִים וּמְבַחוּץ - כָּל שְׂפָן יְדוּי. וּמְשׁוּם זֶה מִיָּם אַחְרוּנִים חוּבָה. וְסוּד הַדְּבַר, (ויקרא יא) וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם - אֵלּוּ מִיָּם רֵאשׁוּנִים. וְהִיִּיתָם קְדוּשִׁים - אֵלּוּ מִיָּם אַחְרוּנִים. כִּי קְדוּשׁ - זֶה שְׁמֵן עֶרֶב. כְּנֶגֶד (ישעיהו ו) קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ ה' צְבָאוֹת. וּמְשׁוּם זֶה וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם וָגו', לְהוֹדִיעַ שְׂאִתֶּם בָּנִים לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. זְהוּ שְׂפָתוֹב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם.

תְּשִׁיעֵי - כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, וּפְרֻשׁוּהָ בְּעֵלֵי הַמְּשָׁנָה, עֲשֶׂרָה דְבָרִים נְאֻמְרוּ בְכוּס שֶׁל בְּרָכָה, וְאֵלּוּ הֵם: עֲטוּ"ר. עֲטוּ"ף. הִדְחָ"ה. שְׂטִיפָ"ה. ח"י. מְל"א. וּמְקַבְּלוּ בְשִׁתֵּי יְדוּי. וְנוֹתְנוּ בִימִין. וּמְסַלְקוּ מִן הַקְּרַקַּע טַפַּח. וְנוֹתְן עֵינָיו בּוּ. וּמְשַׁגְרוּ בְּמִתְנָה לְאִנְשֵׁי